

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.09.2012, sp. zn. 20 Cdo 2386/2012, ECLI:CZ:NS:2012:20.CDO.2386.2012.1

Číslo: 15/2013

Právní věta: Rozhodnutí vysoké školy o vyměření poplatku spojeného se studiem, respektive za delší dobu studia, vydané podle § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů, podléhá přezkumu ve správním soudnictví a je exekucním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. e) exekučního řádu a § 274 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.09.2012

Spisová značka: 20 Cdo 2386/2012

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Exekuce, Školství

Předpisy: § 243b odst. 2 o. s. ř.
§ 274 odst. 1 písm. f) o. s. ř.
§ 40 odst. 1 písm. e) předpisu č. 120/2001Sb.
§ 58 odst. 3 předpisu č. 111/1998Sb.
§ 58 odst. 4 předpisu č. 111/1998Sb.
§ 58 odst. 8 předpisu č. 111/1998Sb.
§ 6 odst. 1 písm. e) předpisu č. 111/1998Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v P r a z e usnesením ze dne 7. 4. 2009 potvrdil usnesení ze dne 27. 10. 2008, jímž *O k r e s n í s o u d v P ř í b r a m i* nařídil podle rozhodnutí ve věci vyměření poplatků za studium *Západočeské univerzity v Plzni* ze dne 9. 11. 2007, ve znění rozhodnutí téže univerzity ze dne 14. 1. 2008, k uspokojení pohledávky oprávněného v částce 5784 Kč, jakož i nákladů exekuce a nákladů oprávněného, exekuci na majetek povinného, jejímž provedením pověřil soudního exekutora JUDr. I. L., Exekutorský úřad P. 1. Odvolací soud z obsahu exekucních titulů zjistil, že podle prvního z nich byla povinnému uložena povinnost zaplatit oprávněnému poplatek za studium za prvních započatých 6 měsíců studia přesahujících standardní dobu studia zvětšenou o jeden rok ve výši 17 352 Kč, a to se splatností k 18. 2. 2008, a podle druhého z nich byla výše poplatku určena na částku 5784 Kč. S odkazem na § 40 odst. 1 písm. g) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do 30. 10. 2009 (dále jen „exekuční řád“), dovodil, že exekuční tituly splňují náležitosti stanovené v § 38 odst. 1 a 2 tohoto zákona a že jsou materiálně vykonatelné (bez ohledu na nesprávné vyznačení data jejich vykonatelnosti oprávněnou);

ačkoliv oprávněná v druhém rozhodnutí používá v souvislosti se splněním uložené povinnosti termín „splatnost 18. 2. 2008“, je z hlediska obsahového nepochybné, že se jedná o lhůtu k plnění. To jinými slovy znamená, že povinný měl oprávněně uhradit vyměřený poplatek za studium v částce 5784 Kč nejdéle do 18. 2. 2008. Ode dne následujícího, tj. od 19. 2. 2008 mohla oprávněná vymáhat splnění této povinnosti návrhem na nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí. Mimo rámec této argumentace pak odvolací soud podotkl, že i kdyby takto stanovená lhůta nebyla řádnou lhůtou k plnění, nemohlo by to způsobit materiální nevykonatelnost titulů, neboť podle § 40 odst. 2 exekučního řádu platí, že neobsahuje-li exekuční titul určení lhůty ke splnění povinnosti, má se za to, že povinnosti uložené exekučním titulem je třeba splnit do tří dnů. Exekuční tituly jsou rovněž formálně vykonatelné, což vyplývá z obsahu dodejky potvrzující převzetí v pořadí druhého rozhodnutí povinným, a to dne 21. 1. 2008.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadl povinný dovoláním z důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, přičemž jeho přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Namítá, že soudy obou stupňů nebraly v potaz zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, a že jej tím poškodily na jeho právech. Poukazuje na § 2 odst. 2 tohoto zákona, podle něž je oprávněná právnickou osobou, do jejíž samosprávné působnosti nepatří právo na vydávání exekučního titulu (§ 6 cit. zákona), a dále na § 68 odst. 1 cit. zákona, v němž je uvedeno, že poplatek za studium není skutečným poplatkem a nevztahují se na něj předpisy o poplatcích ani předpisy o správním řízení. Z toho podle dovolatele vyplývá, že „tento zákon výkon nepřipouští“ a že „oprávněná ani neměla právo vydat exekuční tituly, které zaměňuje za své interní rozhodnutí, nýbrž že podle občanského soudního řádu měla podat návrh na vydání platebního rozkazu“. Je též přesvědčen o tom, že oprávněná využívá zákona šikanózním způsobem a úmyslně a účelově zvyšuje své pohledávky za studenty o poplatek za právníka a exekutora bez toho, že by nejprve ve snaze o mimosoudní řešení vyzvala dlužníka k plnění. Dále namítá, že podle § 58 odst. 8 cit. zákona je vysoká škola povinna vydat rozhodnutí alespoň 90 dnů před splatností poplatku, takže bylo-li rozhodnutí o snížení poplatku vydáno dne 14. 1. 2008 a splatnost k plnění povinnosti ponechána 18. 2. 2008, je to v rozporu se zákonem. Kromě toho toto rozhodnutí neobsahuje poučení o možných opravných prostředcích, čímž dovolateli bylo znemožněno se proti němu bránit u soudu, a oprávněná ani nedoložila, na základě jakého zákona je jí umožněno vydávat exekuční titul, čímž se soudy obou stupňů nezabývaly. Navrhl, aby usnesení soudů obou stupňů byla zrušena a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Oprávněná se ve svém písemném vyjádření k dovolání ztotožnila se závěry odvolacího soudu a navrhla, aby dovolání bylo jako nedůvodné zamítnuto.

Dovolací soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. 6. 2009 (článek II, bod 12. části první zákona č. 7/2009 Sb.) a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno včas, oprávněnou osobou, účastníkem řízení, řádně zastoupeným advokátem, dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř., daný tím, že dovolací soud dosud neřešil otázku, zda rozhodnutí veřejné vysoké školy o vyměření poplatku spojeného se studiem, respektive za delší dobu studia, které bylo vydáno podle § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění provedených změn a doplňků (dále jen „zákon o vysokých školách“), a podle článku 14 odst. 1 a 2 platného Statutu Západočeské univerzity v Plzni, může být exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 exekučního řádu; dovolání je proto podle § 238a odst. 1 písm. c), odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (jež sice bylo dnem 31. 12. 2012 zrušeno nálezem Ústavního soudu České republiky ze dne 21. 2. 2012, sp. zn. [Pl. ÚS 29/11](#), avšak podle nálezu téhož soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. [IV. ÚS 1572/11](#), zůstává pro posouzení přípustnosti dovolání podaných do 31. 12. 2012 i nadále použitelné) a § 130 exekučního řádu přípustné, není však důvodné.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z úřední povinnosti přihlíží dovolací soud k vadám vyjmenovaným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Exekuce byla v posuzované věci nařízena podle rozhodnutí oprávněné blíže specifikovaných v návrhu na nařízení exekuce a v usnesení soudu prvního stupně o nařízení exekuce. Jde o rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem, respektive za delší dobu studia, která byla vydána podle § 58 odst. 3 a 8 zákona o vysokých školách a podle čl. 14 odst. 1 a 2 platného Statutu Západočeské univerzity v Plzni. Těmito rozhodnutími byl stanoven poplatek za studium delší než standardní doba studia zvětšená o jeden rok ve studovaném studijním programu, přičemž v pořadí druhým rozhodnutím byla výše tohoto poplatku za určité konkrétně stanovené období snížena.

Dovolatel především s odkazem na § 6 zákona o vysokých školách namítá, že „do samosprávné působnosti oprávněné nepatří právo na vydávání exekučního titulu“, a současně vyslovuje názor, že oprávněná „podle občanského soudního řádu měla podat návrh na vydání platebního rozkazu“.

Podle seznamu uvedenému v příloze I. zákona o vysokých školách je veřejnou vysokou školou i Západočeská univerzita v Plzni.

Podle § 2 odst. 2 zákona o vysokých školách je vysoká škola právnickou osobou.

Podle § 6 odst. 1 písm. e) zákona o vysokých školách do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy patří rozhodování o právech a povinnostech studentů.

Podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách, studuje-li student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu; do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií v bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, přičemž období, ve kterém student studoval v takovýchto studijních programech a v aktuálním studijním programu souběžně, se do doby studia započítávají pouze jednou.

Podle odstavce 6 tohoto ustanovení veřejná vysoká škola zveřejní výši poplatků spojených se studiem podle odstavců 1 až 5 pro příští akademický rok před termínem pro podávání přihlášek ke studiu. Výši, formu placení a splatnost poplatků určí statut veřejné vysoké školy. Poplatky za studium s výjimkou odstavce 5 jsou příjmem stipendijního fondu veřejné vysoké školy (odstavec 7). Rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem podle odstavce 3 nebo odstavce 4 se vydává alespoň 90 dnů před splatností poplatku. Rektor může v rámci rozhodování o žádosti o přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy (odstavec 8). Podle odstavce 9 tohoto ustanovení na poplatky spojené se studiem stanovené podle odstavců 1 až 5 se nevztahují obecné předpisy o

poplatcích (pod čarou je odkaz na zákon ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, který byl s účinností od 1. 1. 2011 zrušen, a na zákon ČNR č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jenž byl zrušen s účinností od 16. 1. 2005 zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích). Podle § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách se na rozhodování o právech a povinnostech studenta nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 21. 3. 2007, č.j. 3 As 35/2006-87, dospěl k následujícím závěrům:

I. V řízení o správní žalobě proti rozhodnutí, jímž děkan fakulty stanoví studentovi poplatek za studium, je žalovanou veřejná vysoká škola (§ 24 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů).

II. Rozhodováním o povinnosti studenta zaplatit poplatek za studium naplňuje veřejná vysoká škola svou pravomoc rozhodovat o veřejných subjektivních právech fyzických osob (§ 6 odst. 1 písm. e/ zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů); takové rozhodnutí je proto přezkoumatelné ve správním soudnictví (§ 65 odst. 1 s. ř. s.).

III. Žádost, jíž se student obrací na rektora, aby posoudil výši a okolnosti placení poplatku za studium (§ 58 odst. 8 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů), není řádným opravným prostředkem ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s.

S těmito závěry se Nejvyšší soud ztotožňuje s tím, že rozhodnutí podle § 58 odst. 3 a 4 zákona o vysokých školách vydané veřejnou vysokou školou jako správním orgánem a nositelem veřejné moci podléhá přezkumu ve správním soudnictví a je také rozhodnutím, jež je exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. e) exekučního řádu (k tomu srov. např. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 7. 2011, sp. zn. 24 Co 1573/2011), neboť podle § 6 odst. 1 písm. e) citovaného zákona patří do samostatné působnosti veřejné vysoké školy rozhodování o právech a povinnostech studentů. Názor dovolatele, že takové rozhodnutí veřejné vysoké školy je jen jejím interním rozhodnutím a že oprávněná měla podle něj „podat návrh na vydání platebního rozkazu“, je tudíž nesprávný (k tomu srov. též závěr uvedený v odůvodnění citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, že jde o veřejnoprávní rozhodnutí, o němž se jedná v případě, kdy správní orgán jako nositel veřejné moci jednostranně ukládá povinnost druhému účastníku právního vztahu, a že účastníci takového vztahu nemají rovné postavení). Určuje-li citovaný zákon v § 58 odst. 9, že na poplatky spojené se studiem stanovené podle odstavců 1 až 5 se nevztahují obecné předpisy o poplatcích podle zákonů uvedených k tomuto ustanovení pod čarou, je tomu tak z toho důvodu, že podle odstavce 7 tohoto ustanovení zákona poplatky za studium s výjimkou odstavce 5 jsou příjmem stipendijního fondu veřejné vysoké školy; naproti tomu podle § 1 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném v době vydání exekučních titulů, upravuje tento zákon správu daní, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně (dále jen „daně“), které jsou příjmem státního rozpočtu České republiky (dále jen „rozpočet republiky“), rozpočtů obcí, rozpočtů okresních úřadů (dále jen „územní rozpočty“) a státních fondů České republiky (dále jen „fondy“), a § 1 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění k témuž datu, že tento zákon upravuje správní poplatky (dále jen „poplatky“) a výkon jejich správy, zejména jejich vyměřování a vybírání, prováděné orgány moci výkonné a dále orgány územních samosprávních celků a orgány právnických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti státní správy (dále jen „správní úřad“).

Ostatní dovolatelovy námitky, že oprávněná „využívá zákona šikanózním způsobem a úmyslně a účelově zvyšuje své pohledávky za studenty o poplatek za právníka a exekutora bez toho, že by nejprve ve snaze o mimosoudní řešení vyzvala dlužníka k plnění“, že bylo-li rozhodnutí o snížení poplatku vydáno dne 14. 1. 2008 a splatnost k plnění povinnosti ponechána 18. 2. 2008, je to v rozporu se zákonem z důvodu, že podle § 58 odst. 8 cit. zákona je veřejná vysoká škola povinna vydat rozhodnutí alespoň 90 dnů před splatností poplatku, a že rozhodnutí oprávněné ze dne 14. 1. 2008,

neobsahuje poučení o možných opravných prostředcích, čímž mu bylo znemožněno se proti němu bránit u soudu, nejsou způsobilé přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. ve spojení s § 238a odst. 1 písm. c), odst. 2 o. s. ř., založit, neboť na jejich řešení rozhodnutí odvolacího soudu nespočívá (dovolatel je uplatnil až v dovolání).

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. správné, Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 2, věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.